

Region Zlínsko

Živé tradice v Regionu Zlínsko

Zlín - Vizovice - Lípa - Zádveřice-Raková - Lukov
Spytihněv - Fryšták - Lukoveček - Luhačovice
Vlčková - Držková - Trnava - Kašava
Březnice - Slušovice - Všemina

Členské obce a města svazku Regionu Zlínsko leží na území Valašska, Slovácka a Luhačovského Zálesí. Tyto oblasti vynikaly v minulosti svými typickými prvky – kroji, lidovými zvyky, muzikou, písněmi i kuchyní. I v dnešní době se plno těchto tradic daří udržovat. Zásahu na tom mají lidové soubory, které předvádějí kroje, písně a tance, řemeslníci, kteří předávají svůj rukodělný um mladé generaci či pořádání tradičních akcí a setkání k významným událostem v roce.

Tradiční svátky

Fašank neboli Masopust - lidové veselí s průvodem masek, kterým začíná doba masopustu. Pořádá se 40 dní před Velikonocemi, tedy v měsíci únoru. Při této příležitosti se pořádají zábavy, které se nazývají končiny, karnevaly, vodění medvěda i pochovávaní basy. Masopustem končí doba možnosti veselit se a začíná období postění se před velikonočními svátky.

Pořádají: Trnava, Lukoveček, Kašava, Vlčková, Lukov, Držková, Fryšták, Všemina

Vynášení „Mařeny“ - zakončení zimního období se symbolickým utopením Moreny a vítání nastávajícího jara - znovuzrození přírody (březen)

Pořádají: Spytihněv, Kašava

Velikonoce - pořádání velikonočního jarmarku na náměstí Míru ve Zlíně patří již mnoho let k tradici města Zlína. V Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně se každoročně uskutečňuje velikonoční předvádění, při kterém je možno zhlédnout i vyzkoušet si některá tradiční řemesla - pletení ze slámy, paličkování, barvení kraslic apod.

Stavění a kácení máje - tradice stavění májek je typickým lidovým zvykem, který se hojně udržuje. Je spojen s pořádáním zábavy a soutěžemi mezi sousedními obcemi o co nejkrásnější májku.

Pořádají: Trnava, Spytihněv, Držková, Lukoveček, Kašava, Vlčková, Lukov, Březnice, Všemina, Slušovice

Otevírání a svěcení pramenů - každoroční slavnost na zahájení lázeňské sezony v největších moravských lázních Luhačovicích se koná pravidelně v měsíci květnu. Patří k němu akt posvěcení pramenů knězem, mše svatá v kostele Svaté Rodiny, slavnostní průvod městem a doprovodný program, který zajišťují lidové soubory.

Otevírání Baťova kanálu - slavnostní zahájení plavební sezony se koná každoročně na začátku května v obci Spytihněv.

Hody a poutě

Pořádání hodů či poutí bylo v minulosti spojováno vždy s významným datem dané oblasti.

Ve Všemíně se v měsíci květnu koná pouť na svátek sv. Jana Nepomuckého, patrona místního kostela.

Pouť k výročí vysvěcení kostela Navštívení panny Marie se koná každoročně již po dobu téměř 100 let v obci Trnava v měsíci červnu.

Luhačovická pouť s prodejním jarmarkem řemeslnických výrobků se rok co rok koná v měsíci červenci.

Poslední srpnová neděle patří vždy v obci Březnice Bartolomějské pouti.

Obec Spytihněv každoročně pořádá druhou říjnovou neděli Slovácké hody s právem na počest završení pracovního roku.

Hodovou zábavu na sv. Kateřinu pořádá tradičně obec Kašava.

Vánoce

Pořádání vánočních trhů či jarmarků se stalo v mnoha místech tradicí. Jejich náplní je předvádění tradičních lidových řemesel a prodej řemeslných výrobků, mnohdy spojených s ochutnávkou místních lidových specialit i možností si některá řemesla přímo vyzkoušet.

Pořádají: Zlín, Fryšták, Zádveřice-Raková

S Vánocemi se také pojí výstavy betlémů. Každoročně se betlémy vystavují v základní škole ve Fryštáku či v zámecké kapli ve Vizovicích. Ukázkou Živého betlému pořádá obec Držková a město Slušovice.

Folklórní soubory

Tradice a lidové zvyky, charakteristické pro území obcí Regionu Zlínsko, jsou udržovány a předávány z generace na generaci také působením mnoha folklórních souborů. Lidové písně, kroje, tance či zvyky předvádějí jejich zástupci při nejrůznějších akcích a významných událostech či setkáních.

Spytihněv: **Rosenka** - dětský folklórní soubor

Chlapčiska ze Spytinova - mužský pěvecký sbor

Babčice - ženský pěvecký sbor, zpívá lidové písně z celé Moravy

Fryšták: **Fryštáček** - dětský folklórní soubor

Prameny - cimbálová muzika dospělých

Pramének - dětská cimbálová muzika

Fryštácká Javořina - lidový hudební soubor

Kašava: **Valašský soubor Kašava** - má své kořeny v obci Kašava, ačkoliv má už dlouhá léta místo svého působení v krajském městě Zlín jako umělecká složka Sdružení přátel lidové kultury KAŠAVA. Nedílnou součástí Valašského souboru Kašava je Cimbálová muzika Kašava.

Mladá Kašava - folklórní soubor mladých

Kašavjánek, Maryjánek - dětské lidové soubory

Kašavská gajdošská - předvádí gajdošské a hudební písně a tance a hru na netradiční valašské nástroje

Vizovice: **Vizovjánek** - folklórní soubor

Malý Vizovjánek - dětský folklórní soubor
cimbálová muzika **Juráš** a **Jurášek**

Lukov: **Lukovjánek** - dětský folklórní soubor

Zlín: **Folklórní soubory:** Vonica, Bartošův soubor, Kašava
Dětské folklórní soubory: Malá Vonica, Bartošův dětský soubor, Vonička, Valášek

Cimbálové muziky: Vonica, Máj, Zlínská cimbálová muzika, Valašica, Linda, Juráš, Paléska, Dubina

Dětské cimbálové muziky: Malá Vonica, Bartošáček, Strunečka, Strunka

Tradiční lidová řemesla

Dalším charakteristickým prvkem daného území je provozování tradičních lidových řemesel, která se stejně jako písně a hudba předávají z generace na generaci. Předvádění těchto řemesel je spojeno s řadou akcí, které se již tradičně pořádají v jednotlivých obcích a městech.

Fryšták: žáci základní školy již tradičně předvádějí při Vánočním jarmarku pletení ozdob ze slámy, paličkování krajek, zdobení perníků, drátkování či rezbářské dovednosti.

Vizovice: město je již 200 let pověstné tvorbou tradičního vizo-vického pečiva, které má svůj původ v historii. Šlo o pečivo ob-řadní, které nebylo nikdy určeno k jídlu a jeho tvary vyjadřovaly symboliku - lásku, sílu, zdraví apod. Ve městě se také udrželo barvení kraslic speciální voskovou batikou. Toto řemeslo má po-kračování v mladých členech Valašského kružku. Další lidovou tradicí je pečení valašských frgálů, pletení košíků a drátkování. Rozvinuté je také sklářské řemeslo, které prezentuje sklárna Glass Atelier Moravia a soukromá sklárnička Jogs.

V obci **Kašava** se již po několik generací udržuje výroba tradič-ních metlí z proutí a výrobků tzv. „valašské keramiky“, což jsou vařečky, kvedlačky i další dřevěné pomůcky do kuchyně. Nelze opomenout ani výrobu dřevěného náradí - hrábě, násadka na kosa, topůrka apod.

Březnice: v obci se dodnes uchovala výroba tradiční valašské obuvi - krpců, metlí z březových proutků i malovaných kraslic.

K životu na Valašsku a Slovácku patřilo mnoho typických činností, které se pojily s každodenním životem obyvatel. Mezi ty, které se do-dnes udržují, patří pálení slivovice, ovocnářství a chov ovcí či koní.

Lukoveček: v obci je významně rozvinuto již po několik desítek let ovocnářství a místní ČZS ve spolupráci s ČZS Nedakonice pořádá již tradičně v měsíci září výstavu ovoce a zeleniny. V obci také každoročně probíhá pověstný košť slivovice, na kte-rém se schází více než 25 vzorků z regionu.

Také obec **Vlčková** se může pochlubit svou pálenicí, která produkuje pověstný valašský mok již více než sto let. Vyhlášená pěstitelská pálenice se nachází také v obci Březnice.

Vizovice: Příkladem udržování tradice, která přerostla ve světovou popularitu, je firma Rudolf Jelínek Vizovice. Více než 100 let dodává na trh značkové ovocné destiláty. Pro návštěvníky vybudovala projekt Distillery Land, jehož cílem je přiblížit tradice a umění přeměny ovocných plodů v kvalitní destiláty a prezentace původní „fabriky“, kde se snoubí tradiční výrobní postupy a nejmodernější technologie. Exkurzní trasa zahrnuje návštěvnícké centrum s podnikovou prodejnou, kinosál, pěstitelskou pálenici, provoz egalizace s obřimi dřevěnými sudy, stáčírnu a degustační místnost. Součástí prohlídky je ochutnávka výrobků. Exkurzní trasa je bezbariérová. V areálu se koná v průběhu roku celá řada kulturních akcí. Mezi nejznámější patří tradiční Vizovické Trnkobraní.

V obci **Lípa** se každoročně pořádá pověstná Hubertova jízda, která je zakončením jezdecké sezony. Setkávají se na ní rančeři z farem a stájí zlínského regionu.

Slušovice: v roce 1981 byl slavnostně otevřen dostihový areál, v němž se od roku 1983 pořádají dostihy. Je to jediné závodiště s klopenými oblouky v Česku. Od října 2007 se konají dostihy pod záštitou města Slušovice. Ve městě se také každým rokem koná již tradiční košt slivovice

Lázeňství

Lázeňská léčba v největších moravských lázních Luhačovicích má více než třístoletou tradici. Je založena na využití přírodních léčivých zdrojů v kombinaci s nejmodernějšími léčebnými a rehabilitačními metodami. Je zaměřena především na onemocnění dýchacích cest, trávicího ústrojí, diabetu a pohybového aparátu. Na území města vyvěrá 17 minerálních pramenů, které jsou využívány k pitným kúrám, inhalacím i minerálním koupelím. Léčebné prameny v místě dnešní části Zlína Kostelci byly objeveny již v polovině 18. století. Později vybudované lázně sloužily nejprve vrchnosti, časem se z nich stalo moderní lázeňské středisko. Provoz lázní byl několikrát přerušen. V současnosti se zde léčí zejména choroby revmatické, kožní, dále arthroza a choroby pohybového aparátu.

Hasičské tradice

V mnoha obcích zlínského regionu existují hasičské dobrovolné sbory. Ukázky jejich umění a techniky bývají každoročně důvodem k pořádání přehlídek, soutěžení i zavzpomínání si na „staré časy“. V obci Zádveřice-Raková probíhá každým rokem okrsková soutěž, které se účastní všechny hasičské sbory z okolních obcí. U této příležitosti probíhá také den otevřených dveří v hasičské zbrojnici a předvádění hasičského veterána. Na pověstnou „Máňu“ se těší především děti a mladší generace. Setkání hasičských sborů se koná také každoročně v obci Vlčková a v obci Lukov. I tady předvádějí jednotlivé skupiny hasičskou techniku a soutěží v hasičských disciplínách. Již 11 let od roku 1997 mají hasiči z Kašavy přátelskou družbu s hasiči z Daruvaru v Chorvatsku.

Tradiční akce v obcích a městech

- Leden:** **Krojový ples** - Spytihněv - večerní setkání s lidovými písněmi a tancem ve slováckých krojích.
Maškarní ples - Březnice - taneční zábava v maskách.
- Únor:** **Fašank** - Spytihněv - občůzka maškarního průvodu po obci s večerní zábavou a pochováváním basy, jako symbolem ukončení možnosti veselit se, hrát a tancovat před nastávajícím čtyřicetidenním půstem.
Lukovské končiny - Lukov - masopustní zábava s programem, kterou začíná doba půstu před velikonočními svátky.
Vodění medvěda - Kašava - občůzka po vsi s medvědem, maskami a hudbou, večer končinová zábava.
Končiny s voděním medvěda - Trnava - občůzka po „dědině“ s maskou medvěda s tancem a muzikou a večerní zábava před velikonočním půstem.
Košť slivovice ve Slušovicích - je pořádán každoročně a získal si velkou oblibu.
Končiny s voděním medvěda - Všemina - členové sboru dobrovolných hasičů v různých maskách a s maskou medvěda obchází dědinu. Doprovází je muzikanti, kteří jedou na ozdobeném voze taženém koňmi.
- Březen:** **Košť vína a slivovice** - Spytihněv - je pořádán každoročně u příležitosti svátku sv. Josefa Českým svazem zahrádkářů v obci.
Košť slivovice - Lukoveček - více než 25 vzorků valašského moku z okolních obcí soutěží o nejlepší ocenění.
- Duben:** **Velikonoční předvádění** - Muzeum Zlín - ukázky barvení vajíček různými technikami, pletení košíků, velikonočních tatarů, výroba velikonočních ozdob ze slámy, papíru apod. s možností si některé techniky vyzkoušet.
Velikonoční jarmark - Zlín - koná se tradičně na nám. Míru ve Zlíně. Je možné zde vidět i zakoupit tradiční velikonoční ozdoby, perníky, keramiku nebo ochutnat místní speciality. Součástí je ukázka lidových řemesel - košíkářství, řezbářství apod.
Dostihy - Slušovice - pořádá se několik dostihových dnů, které začínají v měsíci dubnu a končí v měsíci říjnu.
- Květen:** **Stavění a kácení máje** - v mnohých obcích a městech regionu.
Otevírání Baťova kanálu - Spytihněv - slavnostní zahájení plavební sezóny na Baťově kanále je spojeno s vystoupením lidových souborů a kapel.
Otevírání pramenu - Luhačovice - v tento den začíná oficiálně každoročně nová lázeňská sezóna.

Uskutečňuje se posvěcení pramenů knězem, mše svatá v kostele Svaté Rodiny, slavnostní průvod městem a doprovodný program, který zajišťují lidové soubory.

Všeminská pouť - u příležitosti svátku patrona farního kostela sv. Jana Nepomuckého.

Červen: **Hudecké a gajdošské slavnosti** - Kašava - přehlídka folklórních souborů a muzik, které předvádějí lidové valašské písně a tance a hru na netradiční valašské nástroje. Návštěvníci mají také možnost ochutnat tradiční valašská jídla, např. „zašmůraný regiment“, „zelníky“ či „pohančenů kašu“.

Pouť - Trnava - každoročně je pořádána k výročí vysvěcení kostela Navštívení panny Marie. Pro děti bývají připraveny atrakce.

Červenec: **Luhačovická pouť** - Luhačovice - spojená s prodejním jarmarkem řemeslných výrobků a atrakcemi pro děti

Srpen: **Tradiční výstava ovoce** - Lukoveček - setkání zahrádkářů i široké veřejnosti již více než 20 let pořádá ČSZ Lukoveček ve spolupráci s ČZS Neda-konice.

Vizovické trnkobraní - Vizovice - patří mezi největší kulturně společenské akce ve Zlínském kraji a na Valašsku. Hlavní náplní je návrat k tradicím, které se na Valašsku dochovaly a oslava švestky ve všech podobách. Festival hostí každým rokem spoustu kapel a známých umělců domácích i zahraničních, stálým účinkujícím je valašský král Bolek Polívka. Zajímavostí je již tradiční soutěž v pojídání švestkových knedlíků.

Září: **Písní a tancem** - Luhačovice - mezinárodní festival dětských folklórních souborů.

Kejklířský jarmark - Zlín - ukázky i prodej lidových řemeslných výrobků s doprovodným programem, např. vystoupení mažorettek, kejklířů, ukázky šermířských soubojů apod.

Hubertova jízda - Lípa - setkání rančerů k zakončení jezdecké sezony.

Svatováclavský promenádní koncert - Březnice - oblíbené setkání u muziky.

Výstava drobného hospodářského zvířectva - Slušovice - pořádá český svaz chovatelů ve Slušovicích za účasti hojného počtu návštěvníků.

Říjen: **Slovácké hody s právem** - Spytihněv - pořádané každoročně na počest završení pracovního roku - předvádění tanců, písní a zvyků Slovácka s ochutnáváním tradičních lidových specialit, např. vdolečků, zabijačky i vína. Právo pořádat hody bylo v minulosti udělováno panovníkem, který vládl danému území. **Ševcovská pouť** - Zlín - předvádění ševcovského řemesla v Obuvnickém muzeu spojené s výstavou a prodejem rukodělných výrobků

z kůže, např. pásků, měšců, náramků apod. Součástí je doprovodný kulturní program a výtvarná soutěž pro děti.

Listopad: **Den řemesel** - zámek Zlín - pořádány u příležitosti svátku sv. Martina. V tento den měli v minulosti námezdní řemeslníci volno, a proto měli důvod k oslavě a veselí. Předvádění lidových řemesel veřejnosti je také oslavou zručnosti našich předků, která se mnohdy přenáší z generace na generaci.
Lidový jarmark - Zádveřice-Raková - předvádění lidových řemesel s možností zakoupení výrobků jako jsou keramika, perníky, vánoční ozdoby.
Lukovské hodování - Lukov - večerní setkání s dobrou muzikou a tancem, doplněné pestrým programem.

Prosinec: **Vánoce v muzeu** - zámek Zlín - výstava vánočních lidových tradic doplněná o doprovodné dílny.
Vánoční beseda u cimbálu - Fryšták - povídání, tancování a zpívání za doprovodu folklórních souborů z Fryštáku.
Živý betlém - Slušovice - zpěvy koled spojené s prodejem drobných výrobků vyrobených místními skauty.
Vánoční trhy - Fryšták - ukázka a prodej výrobků lidových řemesel - keramiky, perníků, vánočních ozdob či výrobků z proutí.
Živý betlém - Držková - krátké divadelní představení.

